

01 **καμπάνια Ενέργεια S.O.S.**

Το Data Center της Amazon και η «κβαντική ανάπτυξη»

■ ΤΟΥ Δημήτρη Γκάζη

Μια γιγάντια εκστρατεία παραπληροφόρησης συνοδεύει τον σχεδιασμό της ΔΕΗ για δημιουργία Data Center στην περιοχή της ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου στην Κοζάνη. «Νέα εποχή για την Κοζάνη» βλέπει η εφημερίδα *Το Βήμα*, «Ελπίδα για την οικονομία της Δυτικής Μακεδονίας και χιλιάδες θέσεις εργασίας» βλέπει ο *ΣΚΑΙ*, «Ελπίδα αναγέννησης» ο *Οικονομικός Ταχυδρόμος*. Πανομοιότυπα άρθρα και ρεπορτάζ που αναπαράγουν τα στοιχεία και τα επιχειρήματα που διαρρέει η κυβέρνηση και η ΔΕΗ, χωρίς καν να μπουκ στον κόπο να τα διασταυρώσουν με την πραγματικότητα και τη διεθνή εμπειρία. Για να φτάσουμε σε έναν ανεκδιήγητο εκπρόσωπο του δ.σ. της εταιρείας Μετάβαση Α.Ε. ονόματι Γ. Τοπαλίδης που διαφημίζοντας σαν άλλος τσαρλατάνος την πραγματεία του έφτασε να πει πως «οι ΗΠΑ έχουν τη Silicon Valley και τη Santa Clara και εμείς θα έχουμε την Κοζάνη και τον Σαντ Δημήτριο». Οποία γελοιότητα των διαφημιστών της «κβαντικής ανάπτυξης». Μάλλον σε τέτοιες δηλώσεις βασίστηκε ο Κ. Μητσotάκης και από τις ΗΠΑ, όπου βρέθηκε αυτές τις μέρες, δήλωσε ότι οι σχεδιασμοί αυτοί «γίνονται θετικά δεκτοί στην Ελλάδα και δεν βλέπουμε καμία αντίδραση της κοινωνίας απέναντι στις υποδομές της τεχνητής νοημοσύνης».

Ας αφήσουμε την επικοινωνιακή εκστρατεία και την κυβερνητική προπαγάνδα και ας επικεντρωθούμε στα δεδομένα. Μέχρι στιγμής τα πραγματικά δεδομένα προέρχονται από τρεις πηγές στις οποίες αξίζει να επιμείνουμε. Η πρώτη είναι το μνημόνιο συνεργασίας ΔΕΗ-Amazon Web Services που υπογράφηκε προ ημερών, η δεύτερη είναι η εμπιστευτική μελέτη της PwC για την ανάπτυξη των Data Center στην Ελλάδα (που δημοσίευσε αυτούσια η δημοσιογραφική ομάδα Solomon) και η τρίτη είναι η διεθνής εμπειρία των Data Center και το επίπεδο ανάπτυξης του κλάδου των Τεχνολογιών Πληροφορικής και

Επικοινωνίας στη χώρα μας. Συνδυάζοντας κανείς τα παραπάνω δεδομένα μπορεί να καταλήξει σε ορισμένα σημαντικά συμπεράσματα στον αντίποδα του κυβερνητικού αφηγήματος:

Δηστική παράδοση εθνικών υποδομών: Το μνημόνιο συνεργασίας προβλέπει ότι η ΔΕΗ θα διαθέσει την έκταση, τα κτίρια και τις υποστηρικτικές ενεργειακές υποδομές του ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου, ενώ η Amazon Web Services θα εγκαταστήσει και θα λειτουργεί τον εξοπλισμό πληροφορικής, μισθώνοντας το Data Center για 15 χρόνια. Πρόκειται για υποδομές που δημιουργήθηκαν με δημόσιους πόρους και επί δεκαετίες εξυπηρετούσαν την ηλεκτροπαραγωγή της χώρας. Με ποιο δικαίωμα η ιδιωτική πλέον ΔΕΗ προχωρά σε αυτή την παραχώρηση της εθνικής περιουσίας; Με ποιους όρους παραχωρείται η χρήση τους και ποιο θα είναι το πραγματικό όφελος για την κοινωνία, όταν την υπεραξία αυτών των εγκαταστάσεων θα την καρπώνονται ιδιωτικά συμφέροντα πολυεθνικών γιγάντων; Έχουμε έτσι για μια ακόμη φορά να παρουσιάζονται ως ανάπτυξη μικρού ρίσκου και εγγυημένης κερδοφορίας επενδύσεις σε βάρος του εθνικού συμφέροντος.

Δέσμευση τεράστιων ενεργειακών πόρων: Το σχεδιαζόμενο Data Center θα διαθέτει αρχικά ισχύ τροφοδοσίας 300 MW, με προοπτική επέκτασης έως το 1 GW. Η δέσμευση τέ-

τοιων ισχύος εγείρει ερωτήματα για την επάρκεια του ηλεκτρικού συστήματος, το κόστος ενέργειας και τη δυνατότητα ηλεκτροδότησης άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων. Μάλιστα η παροχή ενέργειας θα γίνεται με κλειστά πολυετή συμβόλαια ενέργειας από ΑΠΕ, διασφαλίζοντας σταθερές χαμηλές τιμές σε αντίθεση με άλλους καταναλωτές. Αντίστοιχα, αδιευκρίνιστες παραμένουν οι πραγματικές ανάγκες σε νερό για την ψύξη των εγκαταστάσεων. Ποιος θα εξασφαλίσει τους αναγκαίους πόρους και με ποιους όρους θα κατανέμονται;

Μεταπρατικός χαρακτήρας αντί παραγωγικής ανασυγκρότησης: Η Δυτική Μακεδονία προβλέπεται να καταστεί ενεργειακός και ψηφιακός κόμβος, χωρίς αντίστοιχη τοπική ανάπτυξη. Η συμφωνία αποτυπώνει ένα συγκεκριμένο επιχειρηματικό μοντέλο: Η ΔΕΗ διαθέτει γη, κτίρια και ενεργειακές υποδομές, ενώ η AWS εγκαθιστά και λειτουργεί τις υποδομές πληροφορικής. Η δημιουργία ενός μεγάλου Data Center μπορεί να αποτελέσει επένδυση σε ψηφιακές υποδομές, δεν συνεπάγεται όμως αυτομάτως την ανάπτυξη εγχώριας τεχνολογίας, έρευνας και παραγωγής. Η εμπειρία δείχνει ότι αντίστοιχες επενδυτικές δραστηριότητες έχει αποικιοκρατικά χαρακτηριζόμενα, αφήνοντας ένα απειροελάχιστο τμήμα της προστιθέμενης αξίας στην περιοχή και τη χώρα. Οι μεταπρατικές ελίτ της χώρας βέβαια δεν έχουν κανένα πρόβλημα να αγνοήσουν

τις πραγματικές εθνικές ανάγκες, επιλέγοντας να διασφαλίσουν την κερδοφορία τους ως προσάρτημα και υπεργολάβος διεθνών τάσεων και αναγκών.

Οι 2.500 θέσεις εργασίας και η πραγματικότητα: Οι υποσχέσεις για χιλιάδες θέσεις εργασίας χρειάζονται συγκεκριμένη τεκμηρίωση. Πόσες αφορούν την κατασκευή, πόσες τη μόνιμη λειτουργία και πόσες εκτιμώμενες έμμεσες θέσεις; Η κατασκευή ενός μεγάλου Data Center απαιτεί σημαντικό εργατικό δυναμικό, αλλά οι περισσότερες σχετικές θέσεις έχουν προσωρινό χαρακτήρα. Η λειτουργία του στηρίζεται σε αυτοματοποιημένα συστήματα και εξειδικευμένο προσωπικό, με διαφορετικές ανάγκες απασχόλησης. Η διεθνής εμπειρία δεν επιτρέπει την εξίσωση των θέσεων κατασκευής με τις μόνιμες θέσεις λειτουργίας. Σε φάση λειτουργίας το Data Center αναμένεται να απασχολήσει λίγο κόσμο σε σχέση με τα επενδυμένα κεφάλαια. Μάλιστα η απουσία αντίστοιχης τεχνογνωσίας στην εγχώρια αγορά ίσως να καθιστά μονόδρομο την εμπλοκή σε κάθε στάδιο ξένων εταιρειών και ειδικών, διατηρώντας θέσεις για το εγχώριο επιστημονικό και τεχνικό δυναμικό της ενδιάμεσης ειδικεύσης και ακόμη περισσότερο φουσκώνοντας τις στατιστικές με θέσεις χαμηλής ειδίκευσης όπως security και καθαριστές.

Ποιος πληρώνει και ποιος εισπράττει: Πίσω από τις εξαγγελίες για επενδύσεις δισεκατομμυρίων παραμένει αναπάντητο το ερώτημα ποιος θα αναλάβει το πραγματικό κόστος των αναγκαίων υποδομών. Η έρευνα του Solomon αποκαλύπτει ότι μέρος του κόστους επέκτασης των ηλεκτρικών δικτύων για τη σύνδεση ιδιωτικών Data Centers μπορεί να μετακυλιστεί στο σύνολο των καταναλωτών, μέσω των χρεώσεων χρήσης συστήματος. Ποιος θα πληρώσει τις πρόσθετες ενεργειακές υποδομές, τις εγκατα-

στάσεις ύδρευσης και τις υπολοίπες ανάγκες του έργου; Θα υπάρξουν κρατικές ενισχύσεις, επιδοτήσεις ή φορολογικές διευκολύνσεις; Άρα επανέρχεται το ερώτημα εν τέλει, ποιο θα είναι το πραγματικό οικονομικό όφελος για τη χώρα και την τοπική κοινωνία;

Καταστρέφουμε ενεργειακές υποδομές και δημιουργούμε νέα ζήτηση: Την ώρα που αποσύρονται λιγνιτικές μονάδες και απαξιώνονται παραγωγικές υποδομές στη Δυτική Μακεδονία, σχεδιάζεται η εγκατάσταση ενός νέου, εξαιρετικά ενεργοβόρου καταναλωτή. Το Data Center θα χρειάζεται αδιάλειπτη τροφοδοσία, ανεξάρτητα από τις καιρικές συνθήκες και τη διαθεσιμότητα των ΑΠΕ. Πώς θα εξασφαλίζεται η αναγκαία ενέργεια, ιδιαίτερα σε περιόδους αυξημένης ζήτησης και χαμηλής παραγωγής από ΑΠΕ; Ποιες πρόσθετες μονάδες και υποδομές θα απαιτηθούν; Και πώς συμβιβάζεται η δημιουργία μιας τόσο μεγάλης και σταθερής νέας ζήτησης με τον σχεδιασμό απόσυρσης των υφιστάμενων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, σε μια περίοδο που η ενεργειακή ασφάλεια της χώρας παραμένει κρίσιμο ζητούμενο;

★★★

Με γοργούς ρυθμούς η Ελλάδα μετατρέπεται σε κόμβο ενέργειας, δεδομένων και διεθνών επιχειρηματικών συμφερόντων, χωρίς ένα συνεκτικό παραγωγικό σχέδιο για τη χώρα και τις ανάγκες της κοινωνίας. Απέναντι σε αυτή την πορεία, η αποκάλυψη των κυβερνητικών παραμυθιών είναι ένα πρώτο αναγκαίο βήμα. Παράλληλα απαιτείται ουσιαστική τεκμηρίωση και κριτική, ώστε να μπορέσουν οι κοινωνικές αντιστάσεις, που και αυτές είναι ζητούμενες, να διεκδικήσουν και να κερδίσουν ένα διαφορετικό μέλλον, πέρα από τον ρόλο του πρόθυμου μεσάζοντα ξένων σχεδιασμών.